

SVERIGE

KRÖNIKAN/HANS BERGSTRÖM

PUBLICERAD 2002-09-01

I en valrörelse bör det finnas spänning, tycker inte minst vi i medierna. Därför ser vi gärna att utgången är öppen. Men ärligt talat finns det inte skäl att tro annat än att Göran Persson förblir statsminister.

Tio år i rad nu har s, v och mp haft omkring 53 procent i väljaropinionen, ända sedan kronkrisen hösten 1992. Lördagens opinionsmätningar bekräftar övervikten: 52,9 i DN/Temo, 53,0 i SvD/Sifo, 54,2 i Ruab/DI.

Tio val i rad har majoritetsförhållandet kunnat avläsas i opinionen redan på våren valåret. Rörligheten under valrörelsen är stor, men det har inte nämnvärt påverkat fördelningen mellan blocken.

Borgerlig majoritet är föga sannolik. Det dominerande värderingsklimatet i Sverige i dag är inte borgerligt. Men om miljöpartiet ramlar ur

Inte mycket ändras. S och v får hälften av de uteblivna mandaten och ännu mera trolig majoritet.

Likväl tror jag att tiden efter valet kan bli mer spännande än tiden före. Anledningen är nya förutsättningar i regeringsfrågan.

För det första går det inte att fortsätta med den samarbetsmodell som tillämpats sedan 1994. Den innebär att partier regerar och opponerar samtidigt. Centern hade denna typ av allians med socialdemokraterna förrförra mandatperioden, Schyman och Schlaug gick in i den efter valet 1998. Statsvetare har riktat förödande kritik mot modellen, då den gör ansvaret otydligt samt förlägger förhandlingar utanför regering och riksdag. Miljöpartiets nya ledning har sagt nej till modellen. Antingen koalition eller opposition, lyder Peter Erikssons kloka besked. Om det inte blir koalition, då har miljöpartiet förklarat sig rösta nej till Persson som statsminister.

För det andra är en s-koalition med v eller de gröna utesluten. Så sent som häromdagen avvisade Göran Persson hela tanken på koalition med Schyman, med säkerhetspolitiken som främsta argument: "Det krävs respekt från omvärlden för att ingå i regeringen och jag tror inte vänsterpartiet har det." Med nej till vänstern kan Persson knappast gå i koalition med miljöpartiet, och en sådan allians skulle inte ge majoritet.

För det tredje kommer budgetsituationen sannolikt att kräva hårdare beslut den kommande mandatperioden än den gångna och därmed stadigare politiskt underlag. Kostnaderna för sjukskrivning rusar i väg bortom kontroll och staten är på väg mot underskott. Obekväma sparbeslut är inte lätta att få stöd för av någon opposition. Ett ofta bortglömt skäl till att Göran

Persson har velat ha en fast budgetallians är att det annars räcker med att vänstern lägger ner sin röst för att regeringsförslag ska riskera falla i riksdagen. Det beror på att de borgerliga är större än socialdemokraterna ensamma. Så förblir det av allt att döma även efter årets val.

För det fjärde kan åtminstone något av mittenpartierna nu bli tillräckligt stort för att möjliggöra en majoritet vid samarbete med socialdemokraterna. Detta är en stor förändring från de gångna fyra åren, då fp och c varit så försvagade att de inte ens tillsammans räckt för majoritet i en koalition med s.

För det femte kommer hanteringen av EMU-frågan - folkomröstning när och med vilken hållning - att påverkas av den auktoritet med vilken Göran Persson kan uppträda efter valet och i vilken allians han då befinner sig. Blir Persson den förste statsminister sedan 1968, och den ende regeringschef i Europa (

, som går framåt i ett val - eller står han och stampar på samma nivå som 1998, vilket var socialdemokratins sämsta valresultat sedan 1921

Även om valet på ett sätt är avgjort, blir dagen efter valet avgjort spännande.

Hans Bergström

hans.bergstrom@dn.se

TEXT

BERGSTRÖM-HANS

© Detta material är skyddat enligt lagen om upphovsrätt